

Nr 77.

Av herrar **Gavelin** och **Karlsson** i Grängesberg, *angående ökad semester för vissa gruvarbetare.*

Före semesterlagens tillkomst 1938 hade gruvarbetarna under jord enligt avtalens bestämmelser en längre semester än arbetare ovan jord. Den längre semesterledigheten för förstnämnda grupp ansågs motiverad av det förhållandet, att arbetare under jord året om få utföra sin arbetsdag i mörka och ofta osunda arbetsrum, varjämte arbetet i övrigt är synnerligen betungande. Man hade alltså före semesterlagens tillkomst i princip godkänt det berättigade i att arbetarna under jord skulle ha längre semester än övriga arbetare.

Med hänsyn till klimat och andra förhållanden hade samtliga gruvarbetare i Norrbotten genom avtal långt tidigare innan semesterlagens tillkomst tillförsäkrats två veckors semester, när man ansåg nödvändigt att ledigheten för arbetare därstädes hade sådan längd, att arbetarna under sin semester kunde resa till sydligare delar av landet för att där rekreera sig mot dels verkningarna av vistelsen i det hårda klimatet samt dels följderna av det tunga och i många avseenden hälsovådliga gruvarbetet. Man har inom gruvbrytningen inte bara att räkna med en större olycksfallsfrekvens än inom en stor del andra industrier, utan därtill kommer en del sjukdomar, såsom reumatiska åkommor som tydlig följd av långvarigt underjordsarbete. Att man genom en längre semester än tolv dagar skulle kunna helt förebygga uppkomsten av en dylik sjukdom är uteslutet, men det är sannolikt, att många gruvarbetare genom att beredas möjlighet till en längre tids vistelse i någon del av södra Sverige skulle betydligt stärka sin hälsa och sina krafter för det krävande gruvarbetet.

Utän att lyckas har arbetarparten i avtalsrörelser efter det semesterlagen tillkommit framfört krav om tre veckors semesterledighet för samtliga gruvarbetare i Norrbotten.

Kravet om en längre semester än tolv dagar för underjordsarbetare här i landet och för Norrbottens gruvarbetare i gemen har blivit allt starkare för varje år. Blir inte frågan löst genom lagstiftning den närmaste tiden, har man att motse en allt hårdare facklig strid för att få denna för gruvarbetarkåren så viktiga fråga löst. Då det redan finns en lagstadgad semester, som kan kompletteras med särbestämmelser för underjordsarbetare och de gruvarbetare, som arbeta i de lappländska gruvfälten, är det icke önskvärt, att frågans lösning måste leda till hårda fackliga strider, vilket med säkerhet kommer att bli följden, om en försummelse att lösa frågan parlamentariskt utelir.

L.O. hade i sitt yttrande till den kungl. propositionen om lagstadgad semester anfört bland annat, att tolv dagar måste anses som en minimisemester.

Liknande synpunkter anfördes även från andra håll, däribland De anställdas centralorganisation, som i sitt yttrande framhållit, att en semester på tolv dagar knappast kunde anses såsom fullt tillräcklig för någon arbetargrupp utan såsom en etapp på vägen mot en ytterligare utsträckt semesterledighet. Statsrådet och chefen för socialdepartementet anför i propositionen likaledes, att »en viloperiod av denna tidslängd torde få anses som det minimum, vid vilket man kan förvänta påtagliga resultat ur hälsosynpunkt». Dessa yttranden gällde anställda och arbetare i allmänhet, som då genom semesterlagen kommo i åtnjutande av en sammanhängande vilotid av tolv dagar.

Inom gruvarbetarkåren var man, då semesterlagen tillkom, av den bestämda uppfattningen, att för deras vidkommande skulle en ökning då ske inom den närmaste tiden. Om tolv dagar var ett minimum för arbetare i allmänhet, borde tre veckor för underjordsarbetare och gruvarbetare i Norrbotten i gemen utgöra ett minimum.

I anledning av en riksdagsskrivelse tillsatte Kungl. Maj:t 1942 en kommitté benämnd »1942 års semesterkommitté» för att verkställa en allmän förutsättningslös översyn av lagen om semester. I direktiven för utredningen finnes icke angivet något om utredning av behovet av längre semester än tolv dagar för därtill berättigade arbetargrupper. Då så icke är förhållandet, anse vi, att spörsmålet om en tre veckors semester för gruvarbetarna jämväl bör anförtros ovannämnda semesterkommitté.

Med anledning av vad ovan anförts få vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att 1942 års semesterkommitté gives i uppdrag att verkställa utredning och framlägga förslag till lagstadgad semester om minst tre veckor för gruvarbetare under jord och vid de öppna gruvorna i Lappland.

Stockholm i januari 1944.

J. O. Gavelin.

Verner Karlsson.